

EVOLUȚIA ACADEMIEI DE ADMINISTRARE PUBLICĂ PE LONGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Alexandru ROMAN,
Director al Academiei, doctor habilitat on științe istorice,
profesor universitar la specialitatea
„Științe socio-umanistice”

SUMMARY

In the context of the implementation of the Public Service Law (May, 4, 1995) and the legislation in general, during the 15 years of state independence the Republic of Moldova promotes different administrative practices of development and consolidation of the public administration system together with the realization of economic reforms (stabilization and economic growing on the basis of market economy, currency reform etc.), social-political reforms, as well as, forging the democratic rule of law. In this respect, the president of the Republic of Moldova, Mr. Vladimir Voronin at the meeting dedicated to the 15th anniversary of our country's independence, stated that there are apparent progresses in the realization of these strategic directions of state development, declaring that the state lives with its future, new hopes, that are instep with the name of Moldova, our state itself.

On contextul implementării preve-derilor Legii Serviciului public (4 mai 1995)¹ și a legislației on an-samblu, pe parcursul celor 15 ani de independență

statală on Republica Moldova se promovează diverse practici administrative de dezvoltare și consolidare a sistemului administrației publice, domeniu prioritar

al societății moldovenești, de rând cu realizarea reformelor economice (stabilizarea și creșterea economică pe baza dezvoltării economiei de piață, reforma monetară etc.), precum și a reformelor social-politice privind făurirea statului democratic de drept. Pe această ordine de idei, Președintele Republicii Moldova, dl Vladimir Voronin, a constatat pe cadrul adunării festive consacrate celei de-a XV-a aniversări a independenței Patriei noastre, progrese evidente pe realizarea direcțiilor strategice de dezvoltare a țării, declarând că ...acum țara trăiește cu viitorul, cu noi speranțe, care sunt inseparabile de numele Moldova, de onsuși statul nostru². Iar recent dl Vladimir Voronin a menționat că ...realizările onregistrate pe ultimii ani de țara noastră au fost posibile datorită stabilității din societate, datorită cooperării, mai mult sau mai puțin constructive dintre toate ramurile și organele puterii, datorită in-staurării celei mai elementare ordini atot pe economie, cot și pe ontreaga societate, precum și datorită combaterii consecvente a corupției³.

Necesitatea instituirii structurilor specializate pe domeniul elaborării și promovării politicii de cadre eficiente, pe scopul creării unui sistem de

stat pe vederea pregătirii și perfecționării cadrelor pentru domeniul administrației publice se simțea de acum la prima etapă de consolidare a independenței țării stat moldovenesc. Astfel, la oncepu-tul anului 1993 pe cadrul Aparatului Guvernului (pe atunci Cancelaria de Stat) a fost creată Direcția cadre, dl Mihail Platon fiind numit pe funcția de viceministru de stat – șef al acestei Direcții. Apoi, pe scopul asigurării promovării unei politici oficiale de cadre pentru serviciul de stat, prin Decret prezidențial s-a creat Consiliul pentru problemele politicii de cadre pe longă Președintele țării, condus de viceprim-ministrul Republicii Moldova.

Pe asemenea condiții, la onceputurile statalității moldovenești contemporane, cu circa 13 ani și jumătate pe urmă, la 21 mai 1993, prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 73 s-a instituit pe longă Guvernul țării Academia de Studii pe Domeniul Administrării Publice, creată pe baza Centrului de Pregătire și Perfecționare a Personalului din Administrarea Locală. Decretul stipula că instituția se organizează, ținându-se cont de necesitatea formării unui aparat de stat de tip nou, profesionist și pe scopul creării unui sistem de

stat de pregătire și perfecționare a ca-drelor pentru organele administrației de stat și de autoadministrare locală, al elaborării și promovării unei politici de cadre eficiente⁴. Primul rector al Academiei a devenit viceministrul de stat, dl Mihail Platon, doctor habilitat on științe economice.

Guvernul Republicii Moldova a aprobat prin Hotărârea nr. 483 din 5 august 1993 Statutul Academiei, a stabilit că ea este o instituție de învățământ postuniversitar pe lângă Executivul central, cu obiectivul principal de pregătire și perfecționare a cadrelor de funcționari pentru administrația publică centrală și locală. Academia și-a conceput activitatea, și on primul an de studii 1993-1994, la recomandarea autorităților publice respective, avea deja 41 de audienți la secția zi și 97 – la secția cu frecvență redusă. Inițial studiile se efectuau doar la o singură specialitate Administrarea publică, cu durata de un an – la zi și 2 ani – la secția cu frecvență redusă. Corpul profesoral-didactic constituia pe atunci doar 11 cadre titulare și 17 – prin cumul.

Curând, s-a trecut la o nouă concepție de instruire și un nou model instituțional privind pregătirea și perfecționarea cadrelor din serviciul public. Oponend cu următorul an de studii, 1994-1995, pregătirea funcționarilor publici se efectuează de acum on cadrul a trei specialități: Administrare publică, Management și Relații internaționale, modificându-se și durata de studii: de 2 și, respectiv, 3 ani⁵.

Pe parcursul primului deceniu de independență se consolida și Academia de Studii on Domeniul Administrării Publice pe lângă Guvernul Republicii Moldova, fiind condusă cu multă măiestrie de către rectorul-fondator, dl Mihail Platon. Noua societate democratică moldovenească se găsea ontr-un proces con-tinuu de formare, deși oncă nu era susținută suficient de autoritățile publice. Managerul principal al Academiei se afla mereu on căutare, depunea eforturi mari ontru perfecționarea structurală și funcțională a instituției, consolidarea ei cu cadre performante, fiind susținut plenar de colectivul academic pe care-l conducea*.

Mă bucur că am reușit să orga-nizăm on mod planificat studiile prin doctorat la trei specialități științifice: Teoria și

* NOTĂ: Menționez, că on primăvara anului 1995, am fost invitat și eu la Academie, devenind următorul, după rector, doctor habilitat on științe, dovedindu-se astfel că sont necesari doctorii habilitați pentru consolidarea doctoratului, care abia se onfiripa; m-am transferat apoi din funcția de director al Arhivei Naționale, și numit șef Secție știință și doctorat. La acea vreme din lipsa de cadre calificate, mi-s-a oncredințat concomitent și funcția de decan al Facultății (Secției) relații internaționale, muncind astfel simultan on aceste funcții, circa 5 ani.

istoria administrației publice, Managementul (on ramura de activitate) și Relații Internaționale, fiind alocate locuri cu finanțare de la buget. Astfel, a fost efectuată anual onmatricularea doctoranzilor cu formă de instruire la zi (3 ani) și cu frecvență redusă (4 ani). S-au organizat conferințe științifice cu participarea doctoranzilor și competitorilor, corpului profesoral-didactic al Academiei, importante manifestații științifice cu caracter național și internațional. On curând au fost susținute primele teze de doctor on științe politice, juridice, economice, elaborate on cadrul Aca-demiei. Totodată, se efectuau planificat investigații științifice, s-a reușit instituirea unui sistem eficient de realizare a Comenzii de Stat on domeniul investigațional*.

După primii cinci ani de activitate s-a modificat structura și chiar denumirea Academiei. Experiența, acumulată on primul cincinal de la fondare, precum și necesitatea intensificării implementării on practica administrativă a prevederilor Legii Serviciului public (mai 1995) și Legii privind administrația publică locală (decembrie 1994) au

condiționat adoptarea on aprilie 1998 a Hotărârii Guvernului cu privire la modificarea denumirii ei - on Academia de Administrare Publică pe longă Guvernul Republicii Moldova. Prin acest act al Executivului central este aprobat un statut nou al instituției, perfecționându-se structura, funcțiile și predestinația Academiei, obiectivul prioritar devenind extinderea tuturor formelor de activitate și instruirea unui contingent tot mai mare și mai calificat de funcționari publici.

Concomitent cu evoluția structurală a Academiei a continuat și optimizarea ei funcțională, extinderea și perfecționarea genurilor de activitate. Astfel, paralel cu studiile postuniversitare și instruirea continuă de perfecționare, on anul 1997 Academia a onceptut și instruirea universitară prin admiterea absolvenților liceelor și școlilor medii la studii specializate on domeniul administrării publice. Timp de un deceniu (1997-2007), instituția a pregătit și 365 specialiști cu studii superioare on domeniul administrației publice.

O componentă extrem de importantă a procesului de pregătire a cadrelor este organizarea stagi-

*NOTĂ: Primul studiu colectiv de proporții a fost ontitulat „Istoria administrației publice din Moldova”, (autori – Mihail Platon, doctor habilitat on economie, profesor universitar, Alexandru Roman, doctor habilitat on științe istorice, profesor universitar, Sergiu Roșca, doctor habilitat on filosofie, profesor universitar și Teodor Popescu, doctor on științe politice, Chișinău, 1999, 472 pag.).

ilor de practică a audienților și funcți-onarilor publici on instituțiile auto-rităților publice centrale și locale, precum și deplasările periodice on teritoriu. On cadrul lor audienții studiază experiența avansată on domeniu și se familiarizează cu bunele practici, acumulate on struc-turile respective ale administrației publice. On această ordine de idei, o realizare majoră a Academiei este stabilirea, prin Dispoziția Guvernului Republicii Moldova nr. 418-d din 4 noiembrie 1997, a celor 16 primării municipale, orășenești, comunale și sătești on calitate de centre metodice pentru instruirea participanților la cursurile de perfecționare⁶.

Experiența primului deceniu de constituire și consolidare a Acade-miei de Administrare Publică ca in-stituție specializată de onvățământ uni-versitar și postuniversitar on domeniul administrației publice, afiliată Gu-vernului Republicii Moldova, a de-monstrat cert maturizarea ei. Viața a arătat că cea mai adecvată formă pentru Academie, on noile condiții, este cea de instituție specializată postuniversitară pe longă Președinte-le țării.

Tendințe similare s-au mani-festat și on țările vecine, on special on cadrul CSI, cu statele căreia Republica Mo-ldova are cele mai mari tangențe, ge-nerate de dezvoltarea lor comună timp de o perioadă considerabilă a seco-lului XX.

De exemplu, on țara vecină din-spre Est această instituție se numește Academia Națională de Administrare Publică pe longă Președintele Ucrainei. Ea are cel mai onalt statut de instituție postuniversitară din țară, președintele Academiei și cei patru vicepreședinți fiind numiți prin decret prezidențial. Un statut similar ol au și Academiile de Administrare Publică din Belarus și Rusia, cu care Academia de Admin-istrare Publică pe longă Președintele Republicii Moldova, colaborează on baza Acordurilor bilaterale*.

On rezultatul evoluției Acad-emiei de la onceputul noului secol și mileniu, la 12 februarie 2003, prin Decret prezidențial, instituția și-a schimbat statutul, devenind Acade-mie de Administrare Publică pe longă Președintele Republicii Moldova. Conform noului statut, aprobat prin De-cretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1379-III din 18 iulie 2003, instituția și-a mo-dernizat

*NOTĂ: Apropo, am avut prilejul să absolv Academia de Administrare Publică pe longă Președintele Federației Ruse, realizandu-mi on această instituție redutabilă postdoctoratul și susținond cu succes on primăvara anului 1992 teza de doctor habilitat on științe istorice la specialitatea "Istoria Patriei". Anii de studii on cadrul Academiei de la Moscova mi-au permis să cunosc instituția dată și programele ei on esență.

structura, direcțiile și obiectivele prioritare de activitate, și-a consolidat corpul profesoral-didactic, ceea ce asigură funcționalitatea ei la un nivel mai înalt. În acest context la 5 august 2003 Guvernul a adoptat Hotărârea nr. 962 Privind asigurarea funcționării Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova⁷, care stabilește statutul studiilor, modelul diplomei de absolvire și mecanismul funcționării instituției. Acest important document constituie suportul normativ de bază în organizarea și asigurarea funcționalității Academiei, în temeiul căruia anual, prin Hotărâre de Guvern, se aprobă Comanda de Stat de înmatriculare a funcționarilor publici la cele 3 specialități, iar prin Decret prezidențial se formează Comisia de selectare și admitere.

Pe lângă instruirea funcționarilor publici la cele 3 specialități postuniversitare și 6 specialități ce țin de studii prin masterat profesional, extrem de oportună și actuală este instruirea continuă - perfecționarea funcționarilor publici din cadrul autorităților publice centrale și locale. Acest gen de activitate se realizează în baza Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 845 din 26 iulie 2004 privind apro-

barea Regulamentului cu privire la perfecționarea profesională a funcționarilor publici⁸, precum și a hotărârilor Guvernului privind aprobarea anuală a Comenzii de Stat de perfecționare a funcționarilor publici. În anul 2005 în cadrul Academiei a fost creată o structură specializată nouă - Direcția perfecționare profesională a personalului, preocupată de organizarea instruirii continue a funcționarilor publici și altor colaboratori din cadrul autorităților publice. Astfel, circa 13 mii de persoane au absolvit studii postuniversitare și cursuri de perfecționare și formare continuă în aulele academice.

Succint, aceasta este calea evoluției organizatorice, parcursă de Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova timp de mai bine de 13 ani de activitate. În context funcțional și curricular vom constata că instituția și-a concentrat reușit eforturile, întregul potențial și experiența în domeniu pentru constituirea unui Centru Național de formare și perfecționare a funcționarilor publici, de promovare a politicii de stat în domeniul serviciului public.

O realizare majoră în toți anii de existență reprezintă fenomenul

deosebit al acreditării Academiei de către stat on anul 2004. Consider că susținerea cu succes a procedurii acreditării este rezultatul muncii asi-duie benefice a ontregului colectiv, a tuturor cadrelor didactice, mana-geriale și auxiliare care au activat aici de-a lungul anilor. Mă bucur și mă mondresc personal pentru această frumoasă realizare a Academiei, nu numai ca persoană ce și-a adus contribuția la consolidarea ei cu oncepere din primăvara anului 1995, dar și pentru faptul că on calitate de membru al Colegiului Ministerului Educației și Tineretului am votat la ședința din 9 decembrie 2004 pen-tru acreditarea instituțională a Academiei de Administrare Publică pe longă Președintele Republicii Moldova și a specialităților: Administrația publică-1051; Relații internaționale-0851; Management-1802, toate cu frecvență la zi și frecvență redusă. Posesoară a Certificatului de Acreditare Seria AU, nr. 000015, Academia este preocupată astăzi de realizarea unui proces complex de consolidare a capacităților sale, intensificarea acti-vității științifice, relansarea doctoratului, de crearea Consiliului științific specializat pentru susținerea tezelor de doctor și a semina-relor de profil, restabili-

rea mecanis-mului de elaborare a investigațiilor științifice on baza Comenzii de Stat, stabilite anual on mod centralizat, de reorganizarea masteratului academic și profesional. Au fost organizate grupe de masteranzi cu studiere on limbile engleză și franceză. Continuă pregătirile on ansamblu pentru acreditarea științifică a Academiei. Acestea sont prioritățile funda-mentale de dezvoltare a Academiei on actualul an de studii – 2006-2007.

Astăzi Academia de Adminis-trare Publică pe longă Președintele Republicii Moldova este on plină evoluție, continuond optimizarea organizatorică și structurală, con-solidarea potențialului didactic și managerial, relansarea activității științifico-metodice și extinderea capacităților sale on toate domeniile de activitate. Confirmare a acesteia este faptul că la 31 octombrie 2006 Șeful statului, domnul Vladimir Voronin, a convocat on cadrul Președinției o ședință de lucru specială on problema dată, eveniment deosebit on istoria instituției noastre. Este pentru prima oară on cei 15 ani de independență, cond Președintele țării acordă o atenție specială Acade-miei, dezvoltării și consolidării ei.

E de notat că la ședință au par-ticipat plenar Prim-ministrul, dl

Vasile Tarlev, viceprim-ministrul, ministrul administrației publice locale, dl Vitalie Vrabie, ministrul finanțelor, dl Mihai Pop, ministrul economiei și comerțului, dl Igor Dodon, viceministrul educației și tineretului, dna Viorelia Moldovan-Batronac, președintele Academiei de Științe a Moldovei, dl academician Gheorghe Duca, consilierii Președintelui Republicii Moldova dnii Marc Tkaciuk, doctor on științe istorice, conferențiar universitar, Mihail Platon, doctor habilitat on economie, profesor universitar, dnii Artur Reșetnicov, Petru Griciuc, precum și rectorul Academiei și vice-rectorul ei. Președintele țării a analizat on detalii situația instituției și a dat indicații concrete privind oportunitatea dezvoltării de mai departe a Academiei, elaborarea unui Plan de acțiuni de consolidare a capacităților ei, precum și de optimizare structurală și funcțională a instituției, modernizarea procesului de instruire, sporirea eficienței studiilor, constituirea unui sistem de evaluare și organizare a procesului educațional conform Procesului Pan-european de la Bologna.

Ontru realizarea indicațiilor Șefu-lui statului a fost elaborat proiectul unui Plan complex de consolidare a capacităților Academiei și de modernizare a sistemului

de formare profesională, documentul fiind supus dezbaterilor on cadrul ședințelor ordinare de la finele anului 2006 a Consiliului de Administrație (președinte – viceprim-ministrul, ministrul administrației publice locale Vitalie Vrabie) și a Senatului Academiei (președinte – rectorul Alexandru Roman) și onaintat Președinției și Guvernului Republicii Moldova. Planul complex constă structural din compartimente tematice distincte privind fundamentarea conceptuală a sistemului de instruire on domeniul administrației publice, asigurarea normativă a sistemului de formare a funcționarilor publici (inițială și continuă), accentuându-se prioritățile procesului modernizării învățământului postuniversitar on domeniul dat și oportunitățile de bază privind modernizarea formării continue a funcționarilor publici și a consolidării bazei metodico-didactice, celei tehnico-materiale a Academiei. Planul propus se referă on esență la perfectarea cadrului normativ-legislativ ce vizează activitatea Academiei, modernizarea procesului instructiv și sporirea calității instruirii on cadrul formării inițiale și perfecționării funcționarilor publici, elaborarea noilor strategii de instruire, evaluare a cunoștințelor

și formare/perfecționare a cadrelor din autoritățile publice centrale și locale, promovarea noilor strategii financiare în contextul realizării unei politici economico-financiare adecvate necesităților reale etc.

În contextul realizării procesului complex de modernizare structurală și funcțională, Academia elaborează în prezent un set de proiecte privind concepțiile și strategiile noi în problema optimizării procesului de instruire inițială și continuă/perfecționare a funcționarilor publici, diverse programe și planuri de dezvoltare, precum și de consolidare a capacităților sale. A fost realizat recent un site performant al Academiei pe INTERNET (în limbile moldovenească, engleză și rusă) prin valorificarea a cca 200 mii lei din Proiectul Băncii Mondiale, pe care vor fi plasate programele, cursurile de reciclare etc. Aceste strategii noi și concepții se bazează pe tehnologii educaționale naționale și internaționale avansate în domeniul metodicilor și metodologiilor moderne andragogice, pe experiența acumulată și cea a partenerilor din străinătate (inclusiv, pe bogata experiență a renumitei Școli Franceze de Administrare, cu conducerea căreia s-a convenit la întrunirea

de la Kiev (Ucraina), asupra semnării unui Acord de colaborare bilaterală, pe experiența Țărilor Baltice și altor state din cadrul Uniunii Europene .

Prioritar la etapa actuală este suportul de bază în elaborarea documentelor de program în domeniul administrației publice, reprezentat prin diverse acte normative. În acest context, Academia oși realizează activitatea în baza experienței acumulate privind actele normative fundamentale ce țin de transpunerea în practica administrativă, inclusiv: Hotărârea Parlamentului din 18 iulie 2002 privind aprobarea Concepției cu privire la politica de personal în serviciul public⁹; Hotărârea Guvernului din 20 mai 2004 despre aprobarea Regulamentului cu privire la atestarea funcționarilor publici¹⁰; Hotărârea Guvernului nr. 1224 din 9 noiembrie 2004 privind organizarea formării continue¹¹ etc.

Sunt convins că în cadrul activităților de elaborare a documentului prioritar, Concepția instruirii profesionale, trebuie să se întemeieze pe principiile umanizării, accesibilității, adaptivității, creativității, diversității și responsabilității juridice și sociale. Numai astfel conceptul instruirii profesionale

a funcționarilor publici va corespunde standardelor educaționale contemporane. În vederea pregătirii temeinice cu caracter conceptual, bazate pe conștiință civică și mentalitate statală, atașament patriotic și participare plenară la consolidarea statalității naționale moldovenești, care ar omblina organic necesitățile personalității și societății, ar dezvolta capacitățile de lucru în echipă, abilități diverse de comunicare în mai multe limbi străine și în limbajul tehnologiilor informaționale.

Conform statutului de Centru Național în domeniul administrației publice, Academia participă activ la formarea și promovarea cadrului legal al serviciului public, statutului și deontologiei funcționarului public. Mai mulți specialiști, cadre didactice și manageriale participă la elaborarea diverselor proiecte de legi, concepții și strategii naționale din cadrul procesului realizării reformei complexe a administrației publice centrale și locale.

Analiza generală a evoluției administrației publice la care oșii aduce plenar contribuția Academia de Administrare Publică pe longă Președintele Republicii Moldova ca Centru Național în domeniu, demonstrează că

pe parcursul unui deceniu și jumătate de independență reală a statului au avut loc 4 reforme administrative-teritoriale, care au implicat, inevitabil, și reformele administrației publice locale din anii 1991, 1994, 1998 și 2003. Totodată, după obținerea de către țara noastră a statutului de membru al Consiliului European (iunie 1995), acest for s-a pronunțat de mai multe ori asupra modificărilor ce s-au produs în domeniul administrației publice. Mai târziu, Congresul Puterilor Locale și Regionale a adoptat, în iunie 2002 și în noiembrie 2005, hotărâri speciale de monitorizare a evoluțiilor ce au loc în domeniul autonomiei locale. Intrarea în vigoare pentru Republica Moldova a Cartei Europene pentru Autoadministrarea Locală (ratificată la 1 februarie 1998) a permis să fie stabilite un șir de principii și standarde europene de organizare și funcționare a autorităților locale. O consecință directă a începerii reformei administrației publice centrale, lansate prin adoptarea Hotărârii Guvernului nr. 1402 din 30 decembrie 2005, privind Strategia de Reformă a Administrației Publice Centrale în Republica Moldova, a fost crearea Ministerului Administrației Publice Locale, care are un impact pozitiv

asupra funcționării instituțiilor de autonomie locală în țara noastră.

Prioritate de bază în realizarea principalelor oportunități ale Academiei sunt toate componentele cadrului legal național și internațional în domeniul dat. Printre documentele cu caracter internațional vom menționa Carta Europeană Exercițiul autonom al Puterii Locale, ratificată de Republica Moldova, precum și Declarația cu privire la autonomia locală, adoptată la Rio de Janeiro încă în 1985.

Un rol deosebit în realizarea procesului reformei administrației publice îi revine conducerii țării, care a declarat anul 2005 drept Anul colectivităților locale din Republica Moldova, precum și alte multiple inițiative administrative privind realizarea unei reforme ample și profunde a administrației publice din Republica Moldova. Elaborarea și adoptarea unor asemenea programe fiind caracteristică doar actualei guvernări (instaurate în rezultatul alegerilor parlamentare din februarie 2001 și martie 2005, adică imediat cu trecerea omenirii în noul secol și mileniu) reprezintă factori decisivi ai dezvoltării durabile a societății moldovenești. În acest context, se realizează eşalonat Programul

de activitate al Guvernului Republicii Moldova pentru perioada 2005-2009 „Modernizarea țării – bunăstarea poporului”, adoptat prin Hotărârea Parlamentului nr. 42-XVI din 9 aprilie 2005¹² („M.O.”, nr. 62-64, precum și ca ediție aparte).

În baza acestui program, prin Hotărârea nr.790 din anul 2005, Guvernul a aprobat un Plan de acțiuni pentru perioada respectivă, care, având drept suport respectarea principiului consecvenței și continuității, reflectă mersul realizării principalelor documente de program (SCERS, Programul Național „Satul Moldovenesc (2005-2015)”, „Planul de Acțiuni Republica Moldova-Uniunea Europeană), stabilind, în plan strategic, politicile economice și sociale în țara noastră. Totodată, în scopul consolidării cadrului juridic, necesar pentru realizarea politicilor social-economice respective, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în noiembrie 2005 Programul legislativ pentru anii 2005-2009.

Potențialul Academiei contribuie la realizarea reformei administrative din țara noastră, orientate spre susținerea proceselor constructive de dezvoltare a societății moldovenești. Astfel, importantă structură

administrativă în contextul dezvoltării comunitare este Ministerul Administrației Publice Locale, înființat în baza Legii nr. 25-XVI din 16.02.06. În contextul reformării în continuare a sistemului administrației publice locale, conform Hotărârii nr. 1059 din 14 septembrie 2006, Guvernul Republicii Moldova a reorganizat oficiile teritoriale ale Aparatului Guvernului, transformându-le în direcții teritoriale control administrativ ale Ministerului Administrației Publice Locale. În aceeași zi a mai fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 1060 cu privire la direcțiile teritoriale control administrativ, fiind aprobate regulamentul și structura acestor direcții ministeriale în teritoriu. Printre alte abilități de bază ale activității acestor direcții teritoriale, vom menționa: controlul obligatoriu, sub aspectul legalității, al actelor de angajare și de eliberare a personalului din administrația publică locală și altele¹³. Cele 8 direcții de control administrativ desconcentrate în teritoriu efectuează coordonarea procesului de regionalizare a țării, în septembrie 2006 prezentând Guvernului proiectul Strategiei de dezvoltare regională și al cadrului instituțional legal de implementare a ei¹⁴, adoptate ulterior. Principal este faptul că

permite să conchidem că crearea Ministerului Administrației Publice Locale nu va diminua nicidecum esența autonomiei locale administrative și financiare a autorităților publice locale, ci va permite coordonarea pe viitor a activităților în scopul dezvoltării regionale și consolidării autonomiei locale.

E de notat că Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova are o colaborare multilaterală cu acest Minister de ramură în contextul promovării reformelor administrației publice în țara noastră. În acest scop ministrul, dl Vitalie Vrabie, este desemnat în calitate de membru al Senatului Academiei. În legătură cu numirea la 15 noiembrie curent în funcția de viceprim-ministru al Republicii Moldova, ministru al administrației publice locale, dl Vitalie Vrabie, conform art. 9.1 al Statutului Academiei, aprobat prin Decretul Președintelui țării nr. 1379-III din 18 iulie 2003, este președinte al Consiliului de Administrație al Academiei de Administrare Publică. În același timp, conform Hotărârii Guvernului privind organele manageriale și consultative, rectorul Academiei este membru al Colegiului Ministerului Administrației Publice Locale.

Menționăm că un scopul consolidării capacităților Academiei se organizează seminare în cadrul instruirii continue a funcționarilor publici pe baza sistemului de module. Interesant și util pentru consolidarea resurselor umane în cadrul dezvoltării locale a fost seminarul Eficientizarea managementului administrației publice locale, organizat la Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova (iunie 2006), un scopul instruirii teoretice și aplicative a primarilor satelor (comunelor) din Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia și localităților cu populație alolingvă din Republica Moldova. (Stagiul a fost organizat pe baza a 4 module, inclusiv: Prioritățile naționale în activitatea autorităților administrației publice locale, Bazele teoretice și aspectele practice de succes în activitatea primarului, Dezvoltarea personalului de funcționari publici etc.). Concomitent, în aulele academice se practică cu succes organizarea diferitor mese rotunde și ateliere de lucru cu tema: Dezvoltarea capacităților manageriale ale unui primar modern, Managementul proiectelor și pro-

gramelor europene ș.a.

Corpul profesoral-didactic al Academiei, specialiștii diferitor secții, catedre și direcții continuă să participe plenar la elaborarea și implementarea noilor tehnologii de formare inițială și continuă, a noilor strategii și concepții în acest important domeniu al administrației publice. Astăzi, într-o perioadă de modernizare continuă a sistemului administrației publice locale este simțită necesitatea de a avea specialiști înalt calificați, fiind oportune strategiile eficiente de formare a personalului și de perfecționare a funcționarilor publici din autoritățile administrative locale de nivelul I și II.

În acest context, în cadrul unei ședințe la masa rotundă din 20-21 mai 2005 Guvernul Republicii Moldova, în cooperare și cu susținerea Consiliului European, a inițiat în comun cu Academia de Administrare Publică procesul de elaborare a Strategiei Naționale de Instruire pentru administrația publică locală din Moldova. A fost creat Grupul Coordonator, ce reprezenta toate instituțiile implicate în reforma și dezvoltarea administrației publice locale, cu scopul de a

* NOTĂ: Grupul respectiv s-a întrunit consecutiv în patru ședințe de lucru (inclusiv, la Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova – octombrie 2005, Bălți – februarie 2006, Vadul lui Vodă – mai 2006 și ultima, recentă – din nou la Academie).

asigura natura participativă a Strategiei Naționale de Instruire, grupul fiind constituit din cei mai dotați specialiști ai teoriei și practicii administrative*.

La demararea acestui proces important, încă în decembrie 2005, s-a făcut un studiu asupra necesităților de instruire a funcționarilor publici și aleșilor locali, prin metodă de chestionare, la care au participat funcționari din 32 consilii raionale, 2 municipii și 265 primării. Au fost chestionate 7 categorii de funcționari din cele 265 de primării și 14 categorii de funcționari din cele 32 de raioane.

La 22 septembrie 2006 Grupul Coordonator, alcătuit din 40 de membri (inclusiv, rectorul Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova – dl A. Roman, viceministrul administrației publice locale – dl V. Guznac, directorul IDIS „Viitorul” – dl I. Munteanu, președinții de raion – dl Ș. Bratu (Cahul), dl G. Sorbu (Criuleni), dna L. Lupu (Honești), dl I. Moiseev (Ștefan Vodă), primarii dnii A. Moldovan, N. Darie ș.a., precum și dl D. Popescu de la Consiliul European, experții internaționali dna L. Vavrova, dl I. Berghez) a examinat varianta finală a Strategiei de Instruire a Persoanelor din Administrația Publică Locală

din Republica Moldova, precum și Planul de acțiuni pentru realizarea Strategiei respective. Astfel, în cadrul Academiei a fost acceptată Strategia Națională de Instruire pentru Administrația Publică Locală din Moldova și Planul de Acțiuni pentru realizarea Strategiei de instruire pentru funcționarii publici și aleși locali (2007-2010). Aceste documente au fost perfectate de Ministerul Administrației Publice Locale și prezentate Guvernului.

La etapa actuală, printre cele mai importante activități ale Academiei rămâne formarea continuă și perfecționarea tuturor categoriilor de funcționari publici. Prioritățile fundamentale de reorganizare a Academiei în cadrul Reformei administrației publice în ansamblu constau în consolidarea cadrului legal, optimizarea structurală și funcțională, fundamentarea conceptuală a sistemului național de formare a funcționarilor publici și modernizarea formării continue, a perfecționării ciclice a corpului de funcționari din sistemul autorităților publice centrale și locale.

În această ordine de idei, un suport solid în domeniul asigurării evoluției calitative și cantitative a procesului formării continue a funcționarilor publici reprezintă

implementarea diferitor proiecte naționale și internaționale ce țin de administrația publică în cadrul Academiei. Astfel, în prezent organizăm realizarea proiectului de instruire și certificare a funcționarilor publici în domeniul tehnologiilor informaționale și de comunicații, precum și a guvernării electronice. În cadrul realizării Strategiei Naționale de edificare a societății informaționale „Moldova Electronică” și a Planului de Acțiuni în acest domeniu, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 255 din 9 martie 2005, de către Academie și partenerii săi sunt elaborate Normele metodologice de instruire și Curriculumul pentru pregătirea funcționarilor publici; aplicații automatizate pentru evaluarea cunoștințelor în tehnologiile informaționale și comunicaționale pentru obținerea Certificatului Național de operare pe calculator (CNOC) și organizarea proiectului-pilot de instruire a funcționarilor publici în acest domeniu important. În anul 2006 sub egida Academiei au fost editate 8 module ale Manualului de instruire a funcționarului public „Societatea informațională și guvernarea electronică”. Participăm la realizarea prevederilor legilor cu privire la evaluarea conformității

(nr. 186-XV din 24.04.2003), cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat (nr. 467-XV din 21.11.2003), cu privire la documentul electronic și semnătura digitală (nr. 246-XV din 15.07.2003), precum și a Hotărârilor Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Politicii naționale privind edificarea societății informaționale (nr. 632 din 8.06.2004), cu privire la aprobarea Regulamentului privind mecanismul de realizare a Planului de Acțiuni „Moldova Electronică” (nr. 27 din 6.01.2006) etc.

Un eveniment deosebit de important este faptul că din anul 2006 în Academie a început implementarea Componentei C „Capacitatea de instruire și școlarizare” a Proiectului Băncii Mondiale „Managementul finanțelor publice”, aprobat prin Legea nr. 293-XVI din 16 noiembrie 2005 și realizat în parteneriat cu Ministerul Finanțelor. Această componentă este finanțată (conform Acordului de Grant din 23.12.2005, în valoare de 2 mln. dolari SUA) de către Fondul Fiduciar SIDA din Suedia. În contextul susținerii și promovării reformei administrației publice din Republica Moldova deja în iulie au fost organizate cursuri

de instruire a funcționarilor publici din sistemul financiar-fiscal și a formatorilor la Modulele „Managementul general” și „Managementul controlului intern”, unde au fost antrenați experții de la SIPU-International din Suedia.

Totodată, în realizarea procesului privind acordarea asistenței auto-rităților locale din Republica Moldova sunt antrenați experții diferitor instituții avansate în domeniu din țările Uniunii Europene. Astfel, în acest context SIPU-International, finanțat de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare Internațională (SIDA, ASDI) și Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova au organizat un șir de activități de instruire a funcționarilor publici și politicienilor la nivel local și regional (Tighina și Cahul). Pentru ei au fost pregătite diverse materiale de referință¹⁵.

În august 2006 la Academie s-au desfășurat cursuri de instruire a formatorilor la Modulul „Managementul personalului”. Experții Public Administration International (Londra, Marea Britanie) au instruit în calitate de formatori ai acestui modul funcționari publici din țară, care vor recicla în viitor lucrătorii autorităților publice centrale

și locale. Momentan suntem preocupați de selecția unei companii internaționale (din cele 12 instituții-participante la concurs), care va elabora 18 module (manuale) de instruire a funcționarilor publici în domeniul managementului general, al personalului și finanțelor publice.

Practic avem deja în lucru 4 module din cadrul celor preconizate de proiectul respectiv. Conform opiniei conducătorului Unității pentru reforma administrației publice din cadrul Aparatului Guvernului, dlui Sergiu Tatarov, până la finele anului 2006 vor fi implementate circa 60 de proiecte ce au tangențe cu domeniul administrației publice.

Astfel, printre direcțiile prioritare de activitate se evidențiază un complex integrat de diverse acțiuni tematice direcționate spre susținerea reformei administrației publice, formarea și perfecționarea funcționarilor publici. Deși există încă multe probleme stringente, sunt deja înregistrate unele rezultate palpabile. Însă în același timp se notează că dacă primarii se bucură de unele posibilități în domeniul instruirii profesionale, oferite de Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova și unele

organizații ne-guvernamentale, problema instruirii elementare a consilierilor locali rămâne nesoluționată. Ea devine extrem de actuală și importantă în prezent, când a rămas mai bine de jumătate de an până la alegerile generale în toate structurile administrației publice locale din țara noastră.

Un consecință, sporește cota funcționarilor din cadrul autorităților publice locale, supusă anual procesului de formare și perfecționare în cadrul Academiei. Astfel, dacă 70 la sută din funcționarii care în 2004 au participat la cursurile de reciclare reprezentau autoritățile locale de nivelul I și II (conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 31 din 30.01.2004), apoi, în 2005, funcționarii publici de rang local alcătuiau 75 la sută (Hotărârea Guvernului nr. 1486 din 31.12.2004)¹⁶.

Problemă de prioritate iminentă, undeosebi în mun. Chișinău, este perfecționarea ale țării: la Cahul (7.09. 2006), la Bălți (14.09.2006) și Chișinău (21.09. 2006), în incinta Academiei de Administrație Publică.

O rezonanță socială de amploare a avut Conferința publică științifico-practică „Integritatea în serviciul public: repere etice”, organizată în octombrie 2006 de către Academia de Administrație Publică în parteneriat cu Transparency International-Moldova¹⁸. În mesajul de salut la inaugurarea forului și în raportul prezentat, rectorul Academiei a evidențiat ca prioritară oportunitatea adoptării Codului deontologic al funcționarului public.

funcționarilor publici, absolut necesară pentru dezvoltarea locală. Astfel, pe parcursul perioadei ce a anticipat ultimele alegeri generale locale (mai-iunie 2003) circa 40 la sută din funcționarii în exercițiu au participat la cursuri de perfecționare și reciclare, organizate în cadrul Academiei¹⁷.

Concomitent, se organizează diverse și multiple reuniuni ale specialiștilor din cadrul autorităților publice locale. Bunăoară, printre cele mai eficiente activități recente se înscrie Forumul legislativ și practic „Consolidarea administrației locale în Republica Moldova”, organizat de Ministerul Administrației Publice Locale la inițiativa dlui Vitalie Vrabie în comun cu Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, cu participarea specialiștilor Academiei. Forumul, la care au participat președinții tuturor celor 32 de raioane, primarii generali ai municipiilor Chișinău și Bălți, primarii orașelor, comunelor, satelor și satelelor, s-a desfășurat în incinta Academiei de Administrație Publică.

La Conferința publică științifico-practică „Integritatea în serviciul public: repere etice”, organizată în octombrie 2006 de către Academia de Administrație Publică în parteneriat cu Transparency International-Moldova¹⁸. În mesajul de salut la inaugurarea forului și în raportul prezentat, rectorul Academiei a evidențiat ca prioritară oportunitatea adoptării Codului deontologic al funcționarului public.

on plină evoluție. Astăzi continuă optimizarea ei organizatorică și structurală, consolidarea potențialului didactic și managerial, relansarea activității științifice și extinderea capacităților ei în toate domeniile de activitate. Prioritatea primordială constă în realizarea consecutivă a obiectivelor și indicațiilor concrete înainte de Președintele Republicii Moldova, dl Vladimir Voronin, privind oportunitatea dezvoltării de mai departe a Academiei, elaborarea unui Plan de acțiuni de consolidare a capacităților ei, care s-a examinat la porunca Prim-ministrului, dlui Vasile Tarlev, în cadrul Aparatului Guvernului și a Ministerelor Administrației Publice Locale, Economiei și Comerțului, Finanțelor și Justiției, Educației și Tineretului, fiind propus pentru aprobare de către Guvern. Acest document complex constă structural din compartimente tematice distincte privind fundamentarea conceptuală și asigurarea normativă a sistemului de formare în domeniul administrației publice, prioritățile procesului modernizării învățământului postuniversitar într-un așa domeniu important și oportunitățile de bază privind modernizarea formării continue a funcționarilor publici, a consolidării bazei metodico-didactice și tehnico-materiale a Academiei.

Actualmente, colectivul Academiei a inițiat elaborarea unui set de proiecte privind noi concepții și strategii în problema optimizării procesului de instruire/perfecționare inițială și continuă a funcționarilor publici, diverse programe și planuri de dezvoltare și consolidare a capacităților sale. Acestea se bazează pe tehnologii educaționale naționale și internaționale avansate în domeniul metodicilor și metodologiilor moderne andragogice, pe propria experiență acumulată și pe cea a partenerilor din străinătate.

Un suport solid în domeniul asigurării evoluției calitative și cantitative a procesului formării continue a funcționarilor publici îl constituie implementarea creativă în cadrul Academiei a diferitor proiecte naționale și internaționale în domeniul administrației publice privind dezvoltarea serviciului public din Republica Mol-